

București, 09 Octombrie 2012

Către:

Parlamentul României
Guvernul României
Candidații pentru Parlamentul României
Președinții Partidelor Politice din România

Respectați viitorul țării!

- o campanie pentru viitorul României -

Stimată Doamnă,
Stimate Domn,

Ignorarea importanței pe care o au elevii, studenții și tinerii absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior românesc în **construirea și consolidarea viitorului României** reprezintă una dintre cele mai grave erori pe care instituțiile statului le pot face atunci când trasează prioritățile în care se va investi în vederea dezvoltării societății românești.

Necesitatea prioritizării nevoilor tinerilor trebuie conștientizată, **asumată și abordată spre rezolvare prin trasarea unor strategii concrete și coerente și adoptarea unor măsuri concordante**, care să producă schimbări semnificative atât pe termen scurt, cât mai ales pe termen lung, conducând la **progresul societății** noastre.

Vă prezentăm, în cele ce urmează, **argumente care arată importanța deosebită dar și urgența intervenției dumneavoastră în interesul educației și al tinerilor!**

1. Beneficiile învățământului superior - ce câștigă statul prin educarea tinerilor?

Beneficiile învățământului superior sunt indiscutabile. Conform OECD¹, **un stat câștigă zeci de mii de dolari de pe urma fiecărui absolvent de studii superioare** (în medie, între statele OECD, **91036 dolari pentru fiecare absolvent de sex masculin**). Se adaugă creșteri semnificative ale **toleranței**, ale participării la **viața democratică** și scăderi ale costurilor legate de sănătate. În România, **rata de ocupare a forței de muncă** pentru persoanele fără studii superioare este de 40,5%, pe când **pentru persoanele cu studii superioare aceasta se dublează**², ajungând la 82,1%. Studiile care analizează proiecțiile pieței muncii în Europa pentru anul 2020³, arată clar tendința de creștere a nevoii de forță de muncă înalt calificată, estimându-se că numărul de locuri de muncă pentru populația cu studii superioare va crește cu aproximativ 20 de milioane, în timp ce numărul de locuri de muncă pentru populația cu un nivel scăzut de educație va scădea cu aproape 12,5 milioane. Contrar convingerii multora, **România este pe penultimul loc în Europa la ponderea populației cu vârste cuprinse între 30 și 34 de ani cu studii superioare**⁴, cu un procent de doar aproximativ 18,1%. Statul suportă cheltuielile de școlarizare doar pentru aproximativ o treime din totalul de studenți - aceste cheltuieli fiind în general de **sub 1200 de euro/an/student**. În total, investiția în învățământul

**European Students'
Union**

superior a statului Român în ultimii ani se situează la un nivel foarte scăzut – sub **0,5% din PIB-ul României**.

2. Deficitul de finanțare și efectele sale

(In)echitatea sistemului de învățământ

Cei care reușesc să urmeze studii superioare provin din medii socioeconomice favorizate într-o proporție covârșitoare față de media populației. Statul nu a realizat însă o analiză clară a modului în care veniturile părinților, etnia, dizabilitățile, genul sau alte aspecte influențează participarea la învățământ superior. Categoriile definite prin lege, fără a fi greșite, nu sunt susținute de un studiu care să le dovedească legitimitatea. Valoarea bursei dar și alte servicii sunt stabilite fără un studiu de impact și deci fără o dovadă a (in)eficienței lor!

În perioada **2006-2011 numărul de locuri în cămine a crescut doar cu 4,3%**, în ciuda unui deficit major de locuri⁵. Creșterea prețurilor utilităților, a TVA-ului și inflația nu s-au reflectat în **valoarea subvenției cămine-cantine, rămasă neschimbată cel puțin din 2007**. Acest lucru a dus și duce și în acest an la creșteri ale taxelor de cămin⁶. Bursele sociale nu acoperă costurile minime de cazare și masă. Studenții săraci sunt astfel obligați să lucreze în paralel cu facultatea, acest lucru ducând adesea la abandon școlar sau la o implicare doar suferințială în studiu. Nici situația studenților cu dizabilități nu este una fericită, existând și în cazul lor o inechitate pronunțată. Cu alte cuvinte, **sistemul de învățământ îi dezavantajează profund pe cei dezafavorizați** și refuză să facă o analiză clară asupra gravității situației!

Crește presiunea financiară asupra studenților?

Există cel puțin două surse importante de cheltuieli pentru majoritatea universităților din România care momentan nu au un răspuns din partea statului. În primul rând, **finanțarea universităților de către stat** (finanțarea de bază) a **fost redusă puternic** sub pretextul scăderii salariilor bugetarilor. **Revenirea parțială a salariilor, deși decisă și anunțată public, nu este susținută momentan și de o revenire a finanțării de bază!** Acest lucru nu poate decât să facă creșterea salarială **irealizabilă** sau să ducă la **majorări ale taxelor plătite de studenți!**

O altă sursă majoră de cheltuieli care afectează bugetul universităților, inclusiv capacitatea lor de a suplimenta fondurile menite să abordeze probleme sociale ale studenților, este reprezentată de **blocarea rambursărilor din cadrul fondurilor europene!** Pentru a realiza plățile, universitățile au făcut adesea credite, găsindu-se acum în **situația nu doar de a nu putea plăti beneficiarilor drepturile prevăzute în contracte, inclusiv bursele studenților doctoranzi**, ci și de a plăti dobânzi imense băncilor!

3. Tragedia tinerilor absolvenți - Cum nu reușește România să își păstreze tinerii în țară, cu accent pe tinerii medici și tinerii angajați în domeniul educației

**European Students'
Union**

Orice societate are nevoie de tinerii ei cei mai calificați pentru a se întreține și dezvolta. România, însă, reușește să piardă o bună parte dintre absolvenții cu potențial, care ar putea contribui semnificativ la creșterea economiei și la dezvoltarea socială, științifică și culturală a țării. **75% din populația cu studii superioare** și-ar dori să părăsească România⁷ pentru un loc mai bine plătit într-o altă țară, iar din totalul de tineri cu vârste cuprinse între 18 și 35 de ani, **peste jumătate** și-ar dori să muncească în străinătate. Până și domeniile publice elementare – **sănătatea și educația** – sunt într-o **stare cumplită din punct de vedere al atractivității lor**. Se pare că doar anul trecut, din numărul total de medici pe care îi are România, **2841 dintre aceștia**⁸ au solicitat certificate profesionale curente pentru a putea să lucreze în străinătate. Analizând situația tinerilor din aceste sectoare, aflăm că **aproape 60%** din numărul total al medicilor rezidenți au solicitat aceleași acte care să le permită munca în străinătate, iar din numărul de tineri ajunși la catedre, **41% dintre ei** se gândesc tot mai serios la varianta unui loc de muncă în străinătate⁹. Din totalul de tineri care emigrează, **peste 40% sunt absolvenți de studii superioare**¹⁰, un procent covâșitor mai mare decât media populației! De altfel, în ultimii ani, doar din sectorul medical au emigrat un număr de aproximativ 2000 de medici anual - echivalentul tuturor absolvenților Universității de Medicină și Farmacie Iași, în fiecare an. Merită menționat aici că **România este penultima țară din UE ca număr de medici / cap de locuitor**¹¹. Cu toate acestea, **după 6 ani de studiu, un medic rezident câștigă între 700 și 1400 de lei** până la (alți) 7 ani. În educație, situația este la fel de tragică. Numărul de posturi neocupate în această vară în învățământul preuniversitar după două etape de repartizare a fost de **25.993**, îngrijorătoare fiind totodată și rezultatele de la examenul de titularizare, examen la care mai mult de jumătate dintre cei prezenți au luat note sub 7, pragul necesar pentru obținerea unui post titularizabil¹². De altfel, din cauza veniturilor foarte reduse, **tinerii lasă de cele mai multe ori ca ultimă opțiune angajarea în sistemul de educație**, fapt ce are consecințe dezastruase asupra calității acesteia și implicit a viitorului tinerilor care o urmează!

4. Vocea tinerilor, izolată

În sistemul de învățământ, **studenții** (și **elevii**, pentru învățământul preuniversitar, în special în liceu) știu cel mai bine **dacă experiența educațională prin care trec este una relevantă pentru ei**. Atât prin asumări internaționale (Procesul Bologna) cât și prin reglementări interne (Legea Educației Naționale, Statutul Studentului) **învățământul este declarat ca fiind centrat pe student** (și pe elev în învățământul preuniversitar). În special în învățământul universitar, miniștrii educației Spațiului European al Învățământului Superior au recunoscut și afirmat în repetate rânduri faptul că studenții sunt **parteneri în luarea deciziilor**.

Putem constata și salutăm o evoluție semnificativă a reglementării drepturilor studenților prin adoptarea Statutului Studentului (Codului Drepturilor și Obligațiilor Studentului). Vocea studenților acolo unde contează este însă, încă, mult subreprezentată. În sistemul de educație actual **Rectorul numește atât prorectorii cât și decanii. Influența studenților în alegerea sa poate coborâ și până la 5%**, deși studenții au 25% din locurile disponibile în Consiliile Facultăților și Senatele Universităților. **Consiliul de Administrație**, organism foarte important datorită prevederilor Legii Educației Naționale, regăsește, pe lângă Rector și oamenii numiți de acesta, enumerați anterior, **un singur student** - și aici, procentul studenților poate coborâ sub

**European Students'
Union**

5%. Nici la nivel național lucrurile nu stau foarte bine. **Majoritatea comisiilor naționale din învățământul superior au un singur student în componență.** Totodată, în **Consiliul Economic și Social**, care este (sau ar trebui să fie) cel mai important organism consultativ pentru Guvern și Parlament, **studenții sunt nereprezențați** - atât direct cât și indirect (de altfel, ar fi foarte dificil ca aceștia să fie reprezentați în condițiile actuale, altfel decât prin delegați, din cauza criteriului de vârstă minimă - 30 de ani). În licee, **elevii nu au garantat un loc al reprezentanților în Consiliul de Administrație al școlii.**

Studenții pot avea o contribuție majoră la îmbunătățirea condițiilor de studiu la democratizarea României. Modul în care aceștia sunt încurajați să participe la viața democratică a comunităților din care fac parte, în special a comunității academice / educaționale, va determina în mod fundamental gradul în care ei vor fi pregătiți să construiască un viitor mai bun României, ca cetățeni activi.

Toate problemele enumerate mai sus au nevoie atât de inițiative pe termen scurt, cât și de strategii coerente pe termen lung. Vă rugăm să inițiați demersuri pentru a asigura implementarea următoarelor propuneri:

1. Finanțarea educației

- Alocarea unui buget de **6% din PIB** educației, din fonduri publice, conform asumării făcute prin Pactul Național pentru Educație. **Construirea de cămine, creșterea subvenției cămine-cantine și reîntregirea finanțării de bază a universităților** reprezintă urgențe ale sistemului de învățământ, împreună cu o serie largă de alte nevoi. **Nu putem să ne permitem o continuare a degradării acestui domeniu** al societății prin subfinanțarea lui!
- Crearea posibilității de **direcționare a 2% din impozitul pe profit** și din cel pe venit către un **fond național de burse de performanță**;
- Pe termen lung, analiza grupurilor subreprezentate și luarea de măsuri pentru a asigura accesul, urmarea și finalizarea echitabilă a studiilor

2. Pentru ca emigrarea tinerilor absolvenți să se atenueze iar tinerii competenți să fie atrași de o carieră în domeniul medical și educație:

- **Creșterea veniturilor tinerilor angajați din educație și sănătate!** Printre altele, solicităm **eliminarea impozitului pe venit** și acordarea de alte facilități fiscale pentru primii 5 ani de activitate pentru angajații din educație și pentru toată perioada rezidențiatului și o strategie coerentă, pe termen mediu, de creștere a veniturilor acestor categorii.
- **Subvenționarea** de către stat a cheltuielilor cu **activități de formare și dezvoltare profesională** (conferințe, ateliere de lucru, formări) - prin vouchere, în limita unui anumit plafon anual.

3. Pentru ca vocea studenților să conteze cu adevărat:

- Creșterea gradului de participare al studenților în procesul de **alegere a Rectorului Universităților la un procent de 25%**;
- Participarea unui reprezentant/delegat al studenților în **Consiliul Economic și Social**;
- Creșterea participării studenților în **Consiliul de Administrație** până la un procent de **25%**;

**European Students'
Union**

- **Asigurarea respectării drepturilor studenților** prevăzute în Legea Educației Naționale și Statutul Studentului (Codul Drepturilor și Obligațiilor Studentului), acolo unde textul legislativ este interpretabil și interpretat în defavoarea acestora, prin emiterea de note sau ordine de ministru de clarificare sau prin modificarea legii, după caz.
- **Asigurarea transparenței în mediul universitar** prin publicarea tuturor regulamentelor, deciziilor forurilor decizionale, achizițiilor publice, asigurarea și transparentizarea mecanismelor prin care studenții pot face sesizări inclusiv cu protejarea identității și alte măsuri în acest sens.

Vă stăm la dispoziție pentru clarificarea oricăror probleme sau soluții prezentate în document. Vă rugăm, de asemenea, să **răspundeți public** la solicitările adresate.

În speranța unui sprijin real și prompt, vă asigurăm de întreaga noastră considerație!

Semnatori:

Alianța Națională a Organizațiilor Studentești din România (inițiator)
Consiliul Tineretului din România
Colegiul Medicilor din România
Consiliul Național al Elevilor
Asociația Medicilor Rezidenți
Global Romanian Society of Young Professionals
Academia de Advocacy

Referințe:

1. OECD (2011), Education at a Glance 2011: OECD Indicators, OECD Publishing, Indicatorul A9, pag. 166
2. Institutul Național de Statistică, Biroul de presă, Comunicat de presă nr. 89 din 17 aprilie 2012, pag. 2
3. European Centre for the Development of Vocational Training (2008), Skill needs in Europe - Focus on 2020, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities
4. European Commission, Eurostat, Tertiary education statistics (Septembrie 2012), http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Tertiary_education_statistics
5. ANOSR (2011), Nevoile sociale ale studenților din România
6. Date furnizate de MECTS pentru perioada 2007-2012
7. Institutul Român de Evaluare și Strategie, Proiecții Sociale pentru anul 2012 - Raport de Cercetare
8. Colegiul Medicilor din România, Comunicat de presă - Migrația Medicilor - 2012, Biroul de presă
9. Federația Sindicatelor Libere din Învățământ, Departamentul de Tineret, "Viața tânărului profesor"
10. Date furnizate de Institutul Național de Statistică
11. Econtext, Topul statelor europene după numărul de medici raportat la numărul de locuitori, <http://www.econtext.ro/dosar-2/analiza/exodul-creierelor-incepe-sa-ne-doara->

**European Students'
Union**

romania-la-coada-europei-dupa-numarul-de-doctori-vezi-cati-medici-mai-sunt-in-romania-si-in-celelalte-tari-europene.html

12. Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, Rapoartele repartizării și ocupării posturilor didactice scoase la concurs (2012)

**European Students'
Union**